

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
andreas.kannesten@regeringskansliet.se

Diarienummer I2019/03474/E

Remiss av SOU 2019:63 Mer biogas! För ett hållbart Sverige

100% förnybart tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

Sammanfattningsvis är den genomförda utredningen om styrmedel för biogasen mycket välkommen och angelägen. Biogasmarknadsutredningen har gjort ett gediget och imponerande arbete där man lyckats fånga nyttorna och komplexiteten hos biogasen och författningsförslaget lägger grunden för stärkt hållbarhet i svenska regioner och städer. 100% förnybart tillstyrker utredningens förslag. Det är av högsta vikt att stödpaket I genomförs i sin helhet i kombination med bibehållen skattebefrielse samt det föreslagna produktionsmålet om 7 TWh biogas från rötning till 2030, den 1 januari 2021, samt att det fortsatta arbetet med stödpaket II påbörjas omgående.

Bakgrund

I en framtida cirkulär ekonomi behöver vi bli bättre på att återanvända material och ta vara på värdena i det avfall som uppstår. Det absolut bästa sättet att använda det organiska avfallet är att röta det. Då produceras både förnybar biogas som kan ersätta fossil gas och andra fossila energislag samt en näringsrik rötrest, som kan användas till biogödsel och ersätta fossilt mineralgödsel. Den näringsrika rötresten kan även användas till jord- och proteinframställning. Alternativen till rötning är kompostering eller förbränning. Men vid kompostering går man miste om att ta vara på avfallets energiinnehåll, medan man vid förbränning går miste om näringsämnen och får i stället bara slagg och aska. Det innebär att det är flera olika samhällsnyttor som kan skapas på en och samma gång genom att vi på ett klokt sätt tar hand om det organiska avfallet. Dels behöver vi ta hand om det organiska avfallet och röta det för att kunna återvinna näringsvärdena samtidigt som vi skapar en energibärare som kan användas i industriella processer, som drivmedel eller som el. Det är inte bara hushållens matavfall som behöver tas om hand, stora mängder organiskt avfall uppstår i livsmedelsindustrin, som exempelvis utgångna mejeriprodukter, slakteriavfall och i form av gödsel från djurhållning. Avseende insamling och biogasproduktion av gödsel uppstår en dubbel klimatnytta eftersom man på så sätt undviker att gödsel istället släpper från sig metan samtidigt som den genom biogasproduktionen bidrar både som energi och som minskad miljöbelastning. Av den anledningen är gödselgaspremie viktig. Det är positivt att utredningen tar ett helhetsgrepp kring biogasens förmåga att kunna bidra till Sveriges energi- och klimatpolitiska mål samtidigt som hänsyn tas till värdet av de nyttor som produktion av biogas bidrar med för att nå andra samhällsmål.

Utredningens förslag till målbild

- *Följande kvalitativa mål införs: "Produktionen och användningen av biogas i Sverige ska på ett ändamålsenligt sätt bidra till att de av riksdagen beslutade energi- och klimatmålen uppnås samtidigt som den inhemska biogasproduktionens övriga samhällsnyttor tas tillvara."*
- *Följande produktionsmål införs: "Sverige ska 2030 producera 10 TWh biogas. Av dessa ska 7 TWh biogas produceras genom rötning och 3 TWh biogas och andra förnybara gaser produceras från andra tekniker."*

100% förnybart tillstyrker förslaget. Ett nationellt produktionsmål för biogas är en mycket viktig åtgärd. Genom ett produktionsmål får kontrollstationerna en tydlig målbild att utvärdera stödet mot. Målen kompletterar stödpaketet genom att öka långsiktigheten, och därmed minska den företagsekonomiska risken för såväl producenter som distributörer och användare. Ambitiösa mål med ett politiskt åtagande kan bidra till ökad innovation i teknik och affärsmodeller. Dessutom syftar målen till att uppnå minskade utsläpp av växthusgaser samtidigt som de tydliggör värdet av de övriga nyttor som är förknippade med svensk biogasproduktion och dess bidrag till att andra samhällsliga mål kan uppnås.

Målet bör beslutas av riksdagen med så bred politisk uppslutning som möjligt och införas i samband med stödpaket I den 1 januari 2021 tillsammans med förlängning av biogasens skattebefrielse.

Utredningens förslag stödpaket I

- *En gödselgaspremie införs på 40 öre/kWh biogas producerad från gödsel. Gödselgaspremien kompenserar för de extra kostnader och de samhällsnyttor som uppkommer vid biogasproduktion från gödsel. Premienivån bör inte vara beroende av antalet sökande.*
- *En uppgraderingspremie införs på 20–30 öre/kWh för biogas som uppgraderas. Uppgraderingspremien ges till de aktörer som producerar rågas som sedan uppgraderas. Syftet med premien är att stötta och utöka produktionen av uppgraderad biogas från rötning. Premien riktas specifikt till gas som uppgraderas eftersom biogas ger störst klimatnyttor när den uppgraderas och i första hand ersätter bensin/diesel i transportsektorn och i andra hand naturgas. Premienivån bör inte vara beroende av antalet sökande*
- *En förvätskningspremie införs på 10–15 öre/kWh. Premienivån bör inte vara beroende av antalet sökande. Förvätskningspremien ges till de aktörer som producerar rågas som sedan förvätskas.*
- *Stödpaket I syftar till att stötta produktion och förädling av biogas från rötning.*

De tre premierna i stödpaket I kan kombineras, och om en aktör producerar biogas från gödsel och sedan uppgraderar och förvätskar gasen skulle denne vara berättigad till att få ta del av samtliga premier. Det redan existerande Klimatklivet kompletterar dessa nya stöd bra och det förordas att biogasen även i fortsättningen är berättigad till stöd via Klimatklivet.

100 % förnybart tillstyrker förslagen och instämmer i utredningens motivering till förslagen. Det är av största vikt att stödpaket I införs den 1 januari 2021 tillsammans med förlängning av biogasens skattebefrielse och föreslaget produktionsmål.

Övergripande är det positivt att utredningen föreslår ett produktionsstöd i syfte att bevara befintlig biogas samt öka biogasproduktionen/mängden rötat organiskt avfall och gödsel i syfte att tillvarata alla nyttorna. Det är viktigt att uppgraderingsstödet går till producenten/den som rötar (med krav på uppgradering) eftersom det är i röttningsanläggningen som den stora kapitalkostnaden ligger och som

har den operationella risken. Det är även i rötningen som majoriteten av samhällsnyttorna skapas; dvs avfallshantering, produktion av biogödsel och produktionen av rågas. Det är också viktigt att stödet betalas ut oavsett användningsområde för biogasen. Om det kräver ett särskilt godkännande från EU-kommissionen bör regeringen ansöka om ett sådant godkännande. Vid det slutliga fastställandet av premienivån bör premienivån sättas så högt som stödutrymmet tillåter med fortsatt full skattebefrielse och utan risk för överkompensation. Det är viktigt att premien inledningsvis sätts så högt som möjligt för att verkligen ge effekt när det kommer till att öka produktionen och minska konkurrensnedvridningen gentemot importerad biogas som får stöd i produktionslandet. Bedömning av om premienivån behöver justeras upp eller ner bör, i enlighet med utredningens förslag, därefter göras i kontrollstationerna.

100% förnybart instämmer i utredningens bedömning att det dock finns en risk att det produktionsstöd som kan ges inom det stödutrymme som existerar med bibehållen skattebefrielse inte kommer att vara tillräckligt för att göra all inhemskt producerad biogas konkurrenskraftig i förhållande till importerad biogas som får produktionsstöd i hemlandet och skattebefrielse i Sverige. Detta är därför en fråga som är viktigt att enligt utredningens förslag ta med sig till kontrollstationerna.

Utredningens förslag stödpaket II

- *Erbjud finansiella verktyg såsom lån och garantier till befintliga såväl som nya producenter av biogas från rötning samt andra förnybara gaser. Detaljerna kring organisationsform samt utformning utreds vidare av regeringen.*
- *En premie för produktion och förädling av förnybara gaser med andra tekniker än rötning införs. Detaljerna kring utformningen utreds vidare av regeringen. Detta innebär bl.a. att se över möjligheterna att tillämpa auktionsförfaranden.*

100% förnybart tillstyrker förslagen om stödpaket II. Vi är positiva till utredningens teknikneutrala ansats och vi instämmer i utredningens bedömning att förslaget bör införas snarast möjligt. Regeringen bör skyndsamt ta initiativ till att konkretisera förslaget genom ytterligare utredning.

Utredningens förslag angående biogasens skattebefrielse

- *Biogasens befrielse från energi- och koldioxidskatt bör behållas även efter 2020. Regeringen bör så snart som möjligt ansöka om förlängning av nuvarande statsstöds godkännande för en period av tio år.*

100% förnybart tillstyrker förslaget och instämmer i utredningens bedömning och motivering. Skattebefrielsen har varit viktig för att stimulera efterfrågan på biogas och därmed skapa förutsättningar för både användning och produktion av biogas. Det är viktigt att ansökan görs för en period om tio år. Då har Sverige själv rådighet över skattebefrielsen som enligt utredningens förslag ska belysas i kommande kontrollstationer mot bakgrund av att ställningstagandet i skattefrågan påverkar vilken nivå på produktionsstöd som är möjlig. Om kombination av produktionspremier och skattebefrielse vid en kontrollstation inte anses leda till måluppfyllnad om 7 TWh svensk biogas genom rötning kan skattebefrielsen ersättas med ett högre produktionsstöd.

Övriga överväganden och förslag

- *Förlängning av biogasens skattebefrielse. Se ovan.*
- *Ett biogasregister och/eller system för ursprungsgarantier för gas bör inrättas. Den bör samordnas med den unionsdatabas för att spåra drivmedel som kommissionen ska utveckla. Systemet behöver kunna användas tillsammans med krav om uppfyllande av hållbarhetskriterier. Regeringen bör ge Energimyndigheten de uppdrag som är nödvändiga för att så ska ske.*
- *Regeringen bör se över Lagen (1994:1776) om skatt på energi så att naturgas beskattas utifrån dess energiinnehåll i stället för efter dess volym.*
- *Regeringen bör se över möjligheten att främja biogasanvändningen inom EU:s utsläppshandelssystem. Regeringen bör överväga om biogas som samdistribueras med naturgas ska kunna få emissionsfaktor noll inom utsläppshandeln genom avtal.*
- *Regeringen bör uppdra åt länsstyrelserna att se över vilka möjligheter dessa har att stimulera en mer ändamålsenlig samordning mellan olika aktörer för att biogasens möjligheter att bidra till lokala eller regionala kretslopp ska kunna tas till vara på ett bättre sätt.*
- *Utredningen ser positivt på att kommande krav på ökad insamling av bl.a. matavfall kan öka tillgång till substrat som kan rötas till biogas.*
- *Det kan finnas skäl för regeringen att låta Energimarknadsinspektionen se över förutsättningarna för att öka mängden svenskproducerad biogas i gasnätet samt att se över gasnätsregleringen på motsvarande sätt som har gjorts när det gäller elnäten.*
- *Det kan finnas skäl att överväga möjligheterna att samla miljöprövningen av biogasanläggningarna till en eller ett par länsstyrelser. Därtill kan det finnas skäl att låta utarbeta en vägledning som är gemensam för de myndigheter som bedriver tillsyn över biogasanläggningar.*
- *Regelverket avseende bonus-malus systemet bör ändras för att motverka att fordon som fått klimatbonus exporteras. Vidare bör det beaktas att gasfordon fortsatt bör omfattas av definitionen av klimatbonusbil inom detta system.*
- *Den klimatpremie för miljölastbilar som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2020 bör omfatta gasdrivna bussar och lastbilar.*
- *Regeringen bör uppdra åt Jordbruksverket att föreslå ett mål för användningen av biogödsel i det svenska jordbruket.*
- *I regeringens pågående arbete med att revidera den s.k. miljöbilsförordningen är det av stor betydelse att gasfordon omfattas och att förordningen utformas på ett sådant sätt att de miljö- och klimatnyttor som uppkommer i alla delar av biogasens värdekedja beaktas. I likhet med ett antal myndigheter anser utredningen att det kan finnas skäl att reglera fler upphandlingskrav som ger stor klimatnytta i förordning eller genom myndighetsstyrning. Beroende på utformningen kan detta gynna efterfrågan på biogas.*
- *Frågor om gaskraftens roll för den framtida balanseringen av kraftsystemet bör hanteras samlat tillsammans med övriga effektfrågor i något annat sammanhang.*

100% förnybart tillstyrker utredningens förslag och **instämmer** i utredningens bedömning avseende övriga förslag och bedömningar.

Stockholm 31/3 2020

Linda Burenius
Ordförande 100% förnybart